

NOTAT

14. maj 2019

KLIMA OG ØKONOMI DELER EUROPA I NORD OG SYD

Kontakt:

Ph.d.-studerende, Karsten Tingleff Vestergaard

+45 26 70 52 25

ktv@thinkeuropa.dk

RESUME: Markante geografiske skillelinjer gennemløber EU, når det handler om, hvilke politiske problemstillinger der er vigtigst forud for valget til Europa-Parlamentet. Områder som økonomi, vækst og arbejdsløshed prioriteres generelt højere i Sydeuropa, mens flere vægter klima- og miljøindsatsen i Nord- og Vesteuropa. Immigration og beskyttelse af de eksterne grænser vægtes især i Centraleuropa. Det viser en ny meningsmåling gennemført i 27 EU-lande.

Ser man på hele Europa ligger økonomi og vækst samt bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed højest. 50 pct. af de adspurgte vurderer dette emne som det vigtigste forud for Europa-Parlamentsvalget. Herefter følger immigration med 44 pct., og så klimaindsats og miljøbeskyttelse med 44 pct.

I forhold til klima og miljø ligger danskernes vægtning markant over EU-snittet. Vi ligger også højere end gennemsnittet ift. bekæmpelse af terror og sikring af ydre grænser. Til gengæld går vi mindre op i det økonomiske og beskæftigelsesmæssige samt immigration.

HOVEDKONKLUSIONER:

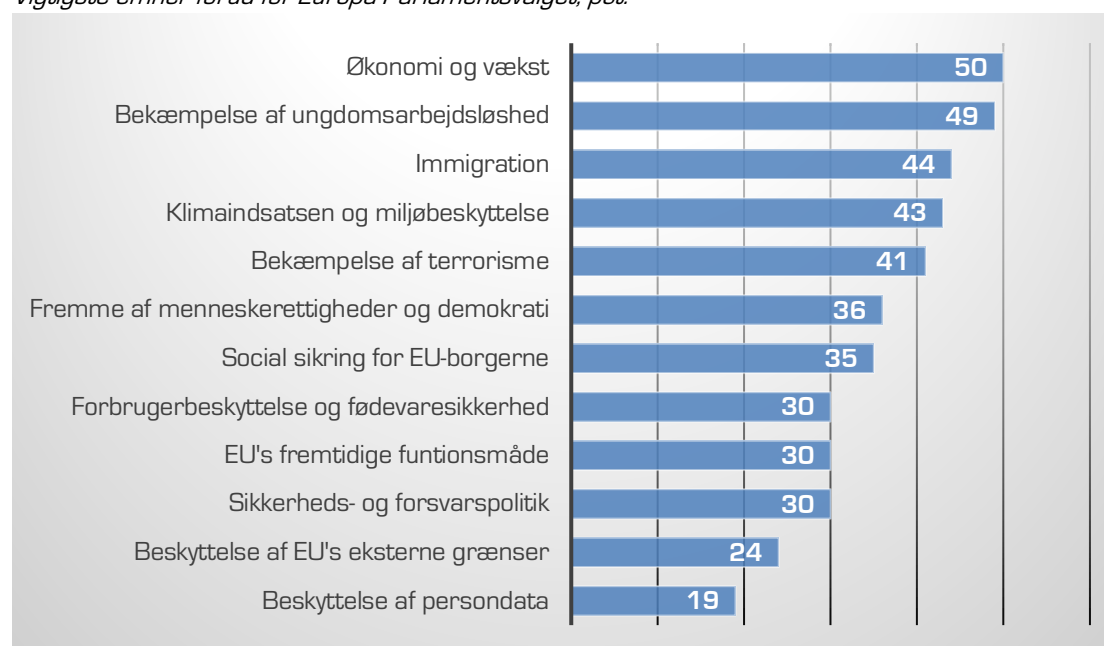
- På tværs af medlemslandene er økonomi og vækst (50 pct.) samt kampen mod ungdomsarbejdsløshed (49 pct.) de emner, som flest vælgere ønsker bliver prioriteret i valgkampen forud for Europa-Parlamentsvalget.
- Immigration (44 pct.) kommet ind på tredjepladsen, mens klimaindsatsen og miljøbeskyttelse (43 pct.) følger som fjerde prioritet.
- På tværs af medlemslandene er der betydelige skillelinjer i vælgernes prioriteringer af de politiske problemstillinger.
- Både økonomien og ungdomsarbejdsløshed er i særlig grad et emne, der ønskes prioriteret i de sydeuropæiske lande og landene på Balkan.
- Immigration og beskyttelse af EU's eksterne grænser nævnes i særlig grad i de syd- og centraleuropæiske lande, der i særlig grad har oplevet en gennemstrømning af asylansøgere.
- Klimaforandringerne er det vigtigste emne i de nordeuropæiske lande, hvor også fremme af menneskerettigheder og demokrati scorer højt.
- Endelig er bekæmpelse af terrorisme højt på vælgernes dagsorden i de vesteuropæiske lande, mens sikkerheds- og forsvarspolitik er højt på de central- og østeuropæiske vælgeres dagsorden.

Økonomi og vækst samt kampen mod ungdomsarbejdsløshed er de emner, som borgerne i EU's medlemslande først og fremmest ønsker, skal debatteres i valgkampen frem mod Europa-Parlamentsvalget d. 26. maj. Omkring halvdelen af europæerne ønsker, at disse to emner skal prioriteres i debatten. Immigration er på tredjepladsen, mens beskyttelse af de eksterne grænser er blandt de mindst prioriterede emner. Kun én ud af fire vælgere peger på dette emne.

Klimaudfordringer og miljøbeskyttelse er også blandt de væsentligste emner og nævnes af 43 pct., mens udbredelse af menneskerettigheder og demokrati nævnes af omkring hver tredje (36 pct.). Sikkerhedspolitiske emner som kampen mod terrorisme (41 pct.) og sikkerheds- og forsvarspolitik (30 pct.) nævnes af færre end halvdelen af borgerne.

Figur 1. Økonomi og vækst er vigtigst, siger borgerne

Vigtigste emner forud for Europa-Parlamentsvalget, pct.

Note: EU27. N=26.966. **Kilde:** Closer to the citizens – Closer to the ballot, European Parliament, 2019, Eurobarometer 91.1, <http://www.europarl.europa.eu/at-your-service/en/be-heard/eurobarometer/closer-to-the-citizens-closer-to-the-ballot>.

Omkring hver tredje nævner, at social beskyttelse af EU-borgere (35 pct.) og forbrugerbeskyttelse og fødevarer sikkerhed (30 pct.) skal prioriteres i debatten. Blandt de mindst efterspurgte emner for debatten er EU's fremtidige virke og beskyttelse af personlige data, som nævnes af færre end hver fjerde.

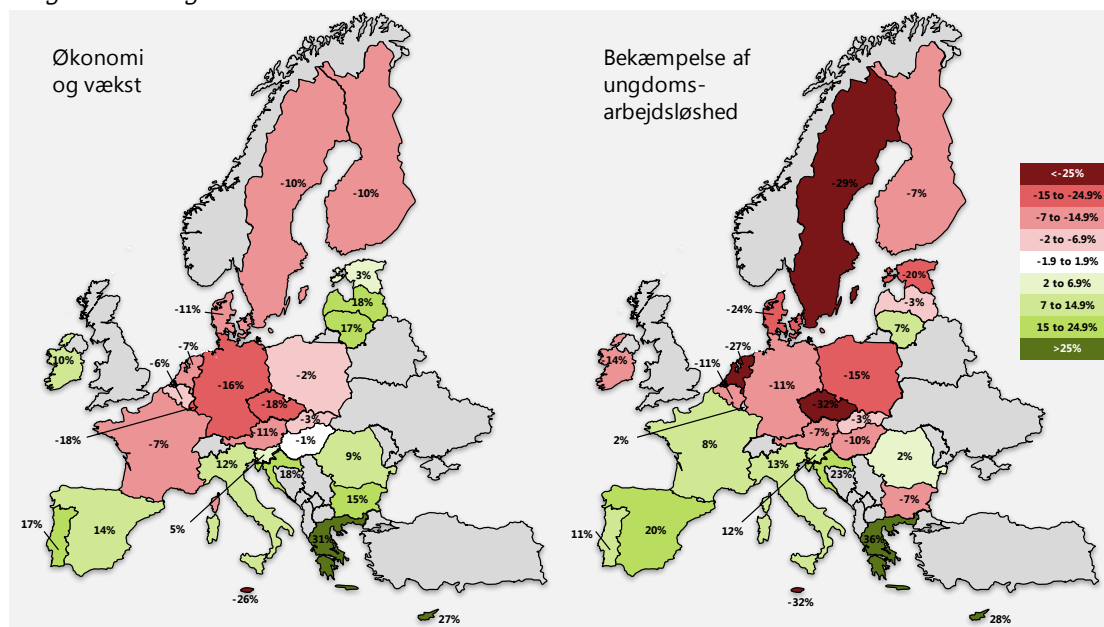
Valget til Europaparlamentet, der bliver foretaget 23-26. maj på tværs af medlemslandene, er nationale valg, og eftersom emnerne typisk debatteres i den nationale kontekst, er det interessant at undersøge, hvilke forskelle der forekommer på tværs af medlemslande, og om disse kommer til udtryk ved geografiske tendenser.

Økonomien i Sydeuropa

Figur 2 viser geografiske forskelle i andelen af befolkningerne, der svarer, at økonomi og vækst (venstre), og bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed (højre) er emner, der skal prioriteres i valgkampen. I 17 lande er økonomi og vækst blandt de tre mest hyppigt nævnte emner, mens kampen mod ungdomsarbejdsløshed er i top-3 i 13 lande. Som det fremgår, er disse emner i særlig grad vigtige blandt befolkningerne i de sydeuropæiske lande, Irland samt i de Baltiske lande. Grækenland (38 pct.), Spanien (34 pct.) og Italien (32 pct.)¹ tegner sig for den højeste ungdomsarbejdsløshed i EU, hvilket også afspejler sig ved at emnet i særlig grad nævnes i disse lande.

Figur 2. Økonomi og arbejdsløshed vægtes især i Sydeuropa

Andelen af de nationale befolkninger, som mener, at emnerne skal prioriteres. Farvekoderne angiver afvigelse fra EU-gennemsnittet.

Note: Samlet set mener 50 pct. af europæerne, at økonomi og vækst skal prioriteres i EP-valgkampen, mens 49 procent mener, at ungdomsarbejdsløshed skal prioriteres. N=26.966. **Kilde:** Tænk tanken EUROPA på baggrund af Eurobarometer 91.1, 2019.

¹Ungdomsarbejdsløshed i Danmark og EU, Europa Parlamentet, 2018, https://ec.europa.eu/denmark/news/unemployment-181031_da.

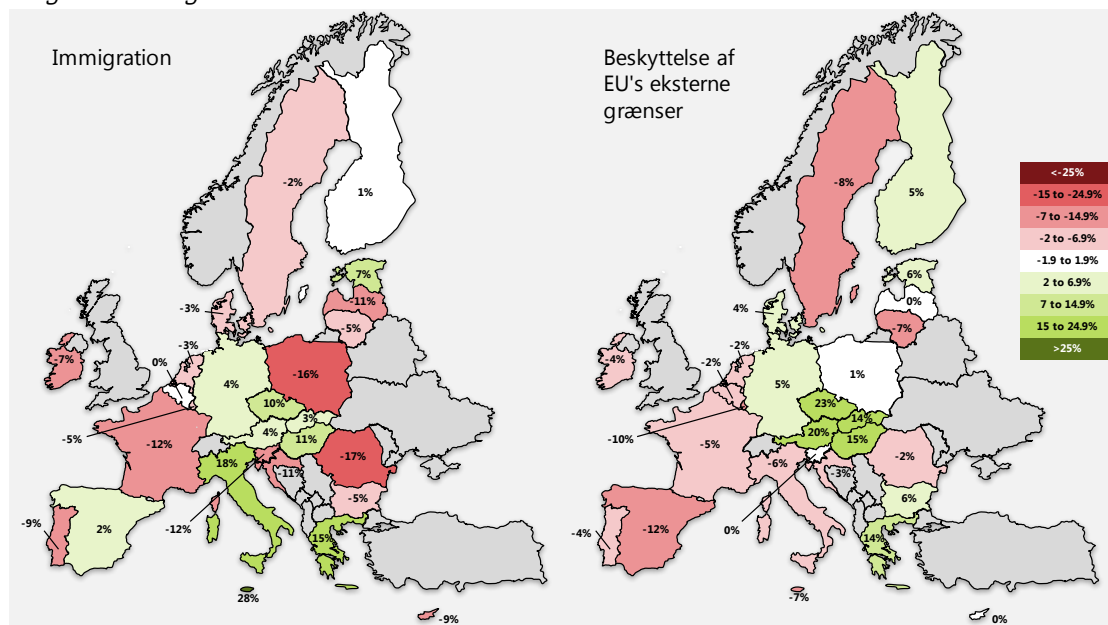
Økonomi og vækst er det væsentligste emne i Bulgarien, Rumænien, Irland, Portugal, Italien, Cypern, Estland, Letland, Litauen og Polen. Kampen mod ungdomsarbejdsløshed er det væsentligste emne i Grækenland, Spanien, Frankrig og Kroatien.

Immigration i Syd- og grænsekontrol i Centraleuropa

Siden migrations- og flygtningekrisen har immigration været højt på den politiske dagsorden i Europa. Emnet fylder stadig meget på tværs af de europæiske medlemslande. I 12 lande er immigration på vælgerens top-3 over emner, der skal prioriteres, mens beskyttelse af EU's eksterne grænser kun er i top-3 i Ungarn og Tjekkiet. Østrig og Ungarn, der i særlig grad oplevede gennemstrømning af flygtninge i forbindelse med migrationskrisen i 2015, er også blandt de lande, hvor befolkningen ønsker immigration højt på dagsordenen. Østrig og Ungarn adskiller sig dog, sammen med Tjekkiet og Slovakiet, som de lande, hvor befolkningerne i højest grad mener, at spørgsmålet om ekstern grænsekontrol skal være prioriteret i den politiske debat.

Figur 3. Immigration og ekstern grænsekontrol vægtes i Syd- og Centraleuropa

Andelen af de nationale befolkninger som mener, at emnerne skal prioriteres. Farvekoderne angiver afvigelse fra EU-gennemsnittet.

Note: Samlet set mener 44 pct. af europæerne, at immigration skal prioriteres i EP-valgkampen, mens 24 pct. mener, at ekstern grænsekontrol skal prioriteres. N=26.966. **Kilde:** Tænketanken EUROPA på baggrund af Eurobarometer 91.1, 2019.

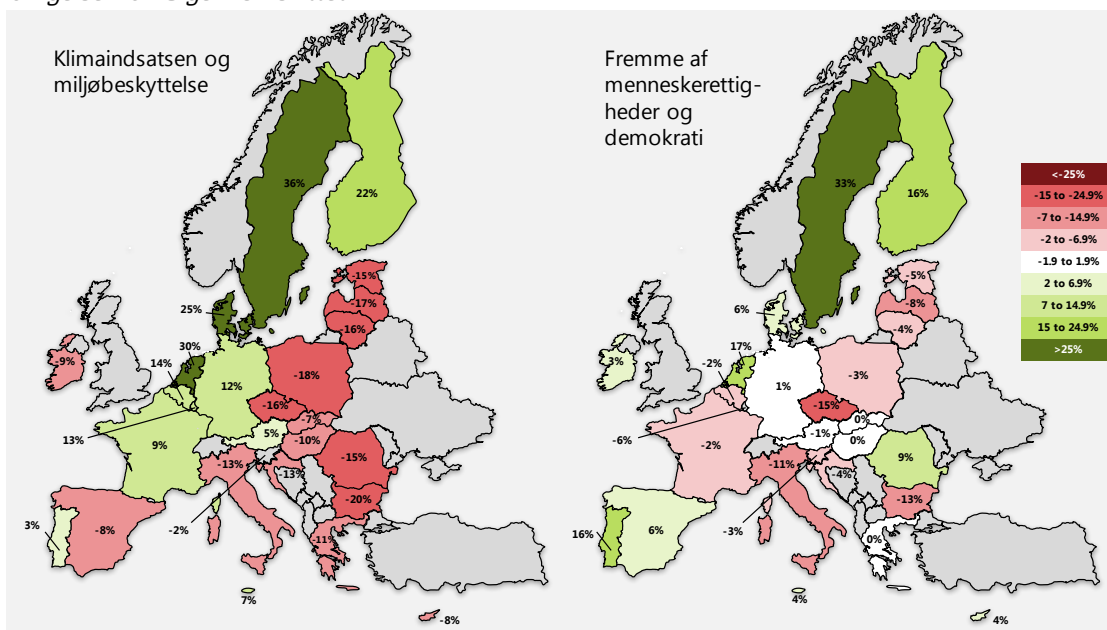
Immigration er det vigtigste emne i Ungarn og Malta. Ekstern grænsekontrol er ikke det vigtigste emne i nogen af medlemslandene, men det tredje vigtigste i Tjekkiet og Ungarn.

Klima og miljø i Nordeuropa

Klimadagsordenen er på vælgernes top-3 i 11 medlemslande, mens fremme af menneskerettigheder er i top-3 i 7 lande. Særligt i Sverige, Holland og Danmark er kampen mod klimaforandringerne højt på vælgernes dagsorden. I Danmark svarer 68 pct. af befolkningen, at klima- og miljøbeskyttelse skal prioriteres i den politiske debat, hvilket gør emnet til det mest hyppigst nævnte. I Holland er andelen 73 pct. men det er 79 pct. i Sverige. Modsat er klimaforandringerne ikke særligt højt på vælgernes dagsorden i de østeuropæiske lande. Særligt lav interesse er der i Bulgarien (23 pct.) og Polen (25 pct.).

Figur 5. Klima og miljø er især på vælgernes dagsorden i Vest- og Nordeuropa

Andelen af de nationale befolkninger, som mener, at emnerne skal prioriteres. Farvekoderne angiver afvigelse fra EU-gennemsnittet.

Note: Samlet mener 43 pct. af europæerne, at klima og miljøbeskyttelse skal prioriteres i EP-valgkampen, mens 36 pct. mener, at menneskerettigheder og demokrati skal prioriteres. N=26.966 **Kilde:** Tænk tanken EUROPA på baggrund af Eurobarometer 91.1, 2019.

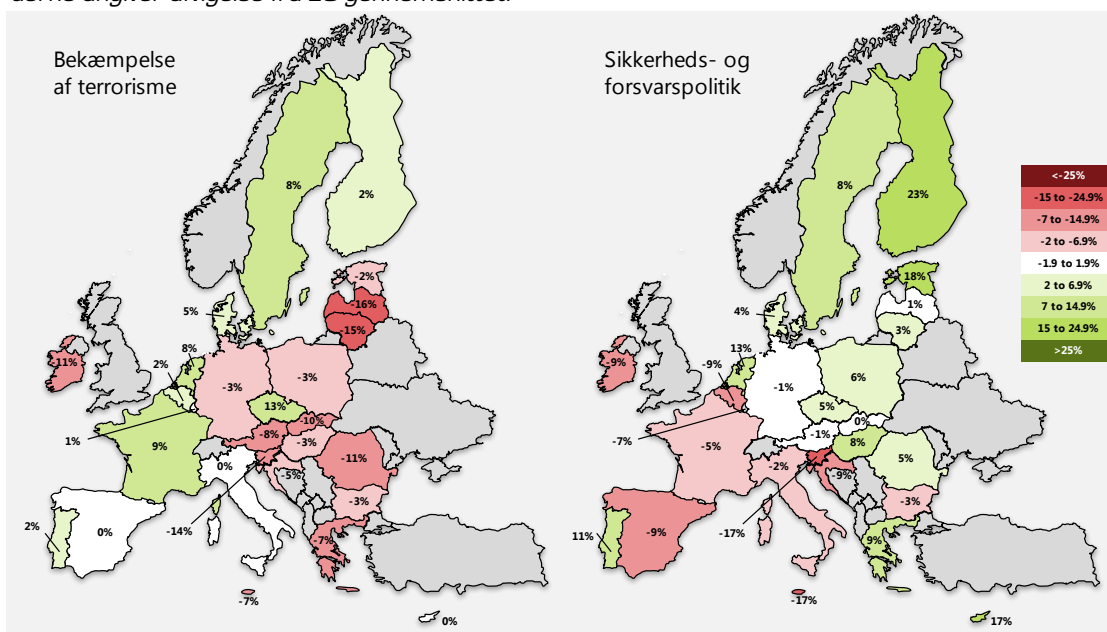
Udbredelse af menneskerettigheder og demokrati er også højt på den politiske dagsorden i de nordeuropæiske lande, hvor særligt befolkningerne i Sverige (69 pct.), Holland (53 pct.) og Finland (52 pct.) ønsker, at emnet prioriteres. Særlig lav interesse er der for emnet i Tjekkiet, hvor kun 21 pct. ønsker at udbredelse af menneskerettigheder og demokrati skal prioriteres i den politiske debat.

Terrorisme i Vest- og sikkerhedspolitik i Østeuropa

Kampen mod terrorisme nævnes af 41 pct. som et emne, der skal prioriteres forud for Europa-Parlamentsvalget. Det er i særlig grad befolkningerne i Tjekkiet (54 pct.), Frankrig (50 pct.), Danmark (46 pct.), Luxembourg (42 pct.) og Polen (38 pct.), hvor emnet er i top-3. Men også i Sverige og Holland nævner omkring halvdelen af befolkningen terrorisme som et emne, der skal prioriteres. Det er altså ikke kun i lande, der har været direkte påvirket af terrorangreb, at befolkningerne opfatter det som et vigtigt emne. I de østeuropæiske lande er kampen mod terror modsat langt nede på dagsordenen. Det gælder især Letland (24 pct.), Litauen (25 pct.) og Slovenien (27 pct.).

Figur 6. Kampen mod terrorisme fylder mest i Vesteuropa

Figuren viser andelen af de nationale befolkninger, der mener, at emnerne skal prioriteres. Farvekode angiver afvigelse fra EU-gennemsnittet.

Note: Samlet mener 41 pct. af europæerne, at terrorismebekæmpelse skal prioriteres i EP-valgkampen, mens 30 pct. mener, at sikkerheds- og forsvarspolitik skal prioriteres. N=26.966. **Kilde:** Tænkertanken EUROPA på baggrund af Eurobarometer 91.1, 2019.

Befolkningerne i de østeuropæiske lande er dog mere optagede af sikkerheds- og forsvarspolitik end befolkningerne i de vesteuropæiske lande. Særligt i Finland (53 pct.) og Estland (48 pct.) ønsker befolkningerne, at sikkerheds- og forsvarspolitik skal prioriteres i valgkampen. I Danmark er der en større andel af befolkningen end gennemsnitligt i EU, der ønsker at bekæmpelse af terrorisme (46 pct.) og sikkerheds- og forsvarspolitik (34 pct.) skal prioriteres i debatten. Det til trods for at Danmark har forbehold og dermed ikke er en del af EU's retslige samarbejde og forsvarssamarbejdet.